

L'ENQUESTA DE VICTIMITZACIÓ I OPINIÓ SOBRE LA SEGURETAT: TRETZE ANYS D'ANÀLISI

JOSEP M. LAHOSA. Direcció de Serveis de Prevenció

Quan el 1984 es varen explicitar els criteris que havien d'informar la nova política de seguretat per a la ciutat, es manifestava que la seguretat és una "construcció social" i que com a tal calia encarar-la des de la doble perspectiva de reducció de l'activitat delictiva i també des de polítiques adreçades a la percepció que de la seguretat/inseguretat tenen els barcelonins. En aquest sentit, calia trobar una eina d'anàlisi que ens permetés aproximar-nos a aquesta realitat dual, el que és objectiu (el delicte, la qualitat de víctima) i el que és subjectiu (la percepció i les pors). I és en la recerca d'aquesta eina d'anàlisi que cal tenir en compte que en l'àmbit del delicte o del crim coexisteixen diverses definicions del que hom pot considerar com a fet delictiu: la definició juridicopenal, la de la policia i la dels ciutadans que no entenen en conceptes jurídics, per tant cal tenir en compte que també tindrem realitats ben diferents.

Així, doncs, si establim els principals criteris d'aquestes tres definicions del delicte:

- La definició judicial comprèn allò que els tribunals han sancionat, una vegada és ferma la sentència.

- La definició policial comprèn allò que els serveis policíacs consideren com a delictiu, abans de la tipificació per part de l'aparell judicial, i que habitualment és conegut mitjançant la denúncia o bé per la investigació d'ofici.

- La definició popular comprèn allò que la població, profana en lleis, defi-

neix com a delinqüència independentment de si ho ha denunciat a la policia o si l'administració de justícia ho ha sentenciat.

Veiem com les diferències d'aquestes definicions i la percepció que hom té del delicte i de la delinqüència condicionen el coneixement exacte de l'extensió del delicte i de la seva gravetat, ja que força sovint:

- ni l'autor ni la víctima són conscients de determinats actes jurídicament punibles,

- ni l'autor ni la víctima donen coneixement de l'acte delictiu,

- els serveis policíacs sols recullen el que coneixen,

- els jutges coneixen el que sentencien,

Atès que estava prou clar que l'opció metodològica havia de fer operatius els criteris que informaven la nova política de seguretat i que, per tant, havia de considerar l'anàlisi dual esmentada, es va optar per la realització d'una enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat. No obstant això, tot i ser el millor mètode d'anàlisi segons el nostre parer i tenint en compte l'objectiu d'analitzar els impactes en la població en general, no podem deixar d'assenyalar algunes de les seves limitacions:

- actua sobre la delinqüència més convencional (la més reconeguda), la menys greu socialment però la més nombrosa, i ajuda a consolidar una certa representació social de la delinqüència,

- no detecta, o detecta poc, tipologies delictives molt importants (estafes,

delictes ecològics i econòmics, drogues, etc.),

- té dificultats per detectar delictes en el marc íntim (agressions sexuals, violència familiar, etc.),

- s'adreça a població de més de 16 anys, per tant desconexim la victimització i l'opinió dels menors.

Tot i aquestes limitacions, ens permet analitzar els impactes de la seguretat/inseguretat en la població en general, comprovar les diferències entre víctimes i no víctimes, els impactes psicològics i econòmics del delicte, les pautes de comportament i els canvis d'actitud dels ciutadans, les seves preocupacions, els seus nivells de confiança en les institucions, les mesures d'auto-protecció, etc.

La metodologia de treball

A partir de 1984 es desenvolupa a Barcelona un mesurament anual sobre la victimització i l'opinió sobre la seguretat urbana; a partir de 1989 s'extén, mitjançant un conveni amb la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, a l'àmbit dels 27 municipis que la componen. Així doncs, en l'actualitat existeix una sèrie analítica referida a la ciutat de Barcelona d'onze anys (1983-1995), i de cinc (1989-1995) per a l'Àrea Metropolitana.

L'estructura que adopta l'enquesta, tant pel que fa a la mostra com a l'anàlisi, és eminentment urbana, ja que el que hom analitza és també un fenomen urbà; en aquest sentit la mostra s'estructura

radiografia

segons el pes de població de cada un dels districtes i, de forma obligada -ja que la condició de víctima no és universal- ha d'ésser àmplia; en concret, el mesurament de 1995 s'han realitzat 7.276 entrevistes telefòniques.

La mostra de districtes, amb un error màxim, per a la mostra més petita del 5%, ha estat:

Ciutat Vella	447
Gràcia	574
L'Eixample	1.237
Horta Guinardó	810
Sants Montjuïc	787
Nou Barris	827
Les Corts	386
Sant Andreu	622
Sarrià-Sant Gervasi	655
Sant Martí	931

Per altra banda, i com que aquesta investigació pretén analitzar també aspectes relacionats amb les sensacions, la imatge de la seguretat i les opinions, i com que d'aquestes, a diferència de la victimització, sí que tothom en té i són universals, la grandària de la mostra ens permet estructurar tres submostres de 2.400 entrevistes basant-se en qüestionaris específics.

De les 7.276 persones entrevistades, a Barcelona, sobre la victimització, a 2.406 se'ls pregunta la seva opinió en relació a la seguretat, les causes i les mesures a prendre, quina opinió tenen sobre els serveis, etc.; a altres 2.406, sobre el trànsit i els comportaments en la circulació i, la resta de la mostra, l'opinió en relació a les tasques desenvolupades per la guàrdia urbana. No obstant això, aquesta darrera submostra s'utilitza cada

any per fer una investigació diferent (joventut, benestar social, administració de justícia, etc.).

Les 7.276 entrevistes realitzades a Barcelona permeten un error màxim de l'1,15% i pel que fa a les submostres, del 2,1%. (El marge d'error s'ha calculat per a un nivell de significació = 0,05- i per $p = q = 0,5$).

La direcció de la investigació, control del treball de camp, l'anàlisi i l'elaboració dels informes, així com la gravació de les dades, són a càrrec de l'equip format pels professors Juli Sabaté, Josep M. Aragay i Elisabet Torrelles, de la Universitat de Barcelona, mitjançant un conveni amb l'Institut d'Estudis Metropolitans

de Barcelona. El treball de camp és realitzat per una empresa especialitzada basant-se en entrevistes telefòniques aleatòries.

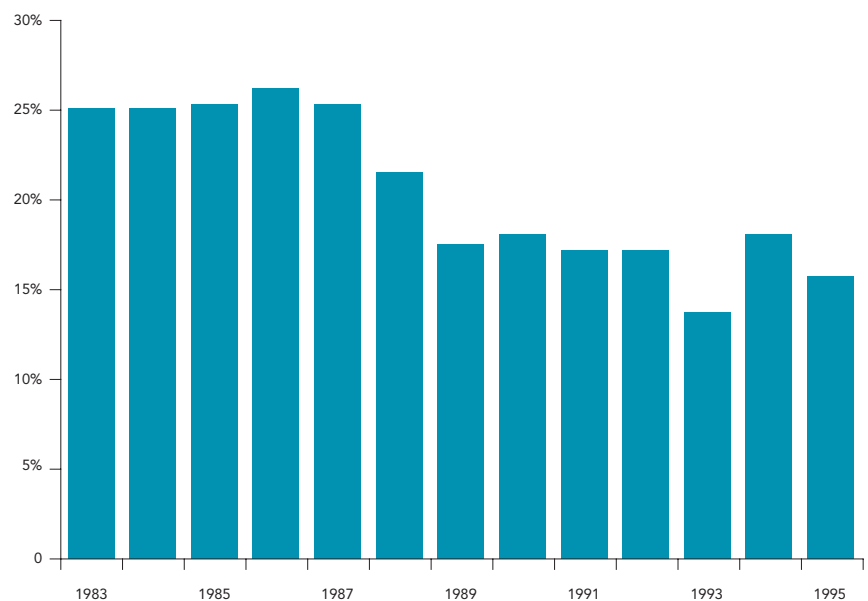
El treball de camp s'inicia el primer dia hàbil després de les vacances de Nadal i té una durada de deu setmanes.

El present informe presenta tan sols les principals dades de la victimització a Barcelona, així com els índexs de victimització de l'Àrea Metropolitana.

La victimització

L'índex global de victimització fa referència al percentatge d'entrevistats que han patit alguna experiència de victi-

Gràfic 1
Evolució de la victimització dels barcelonins

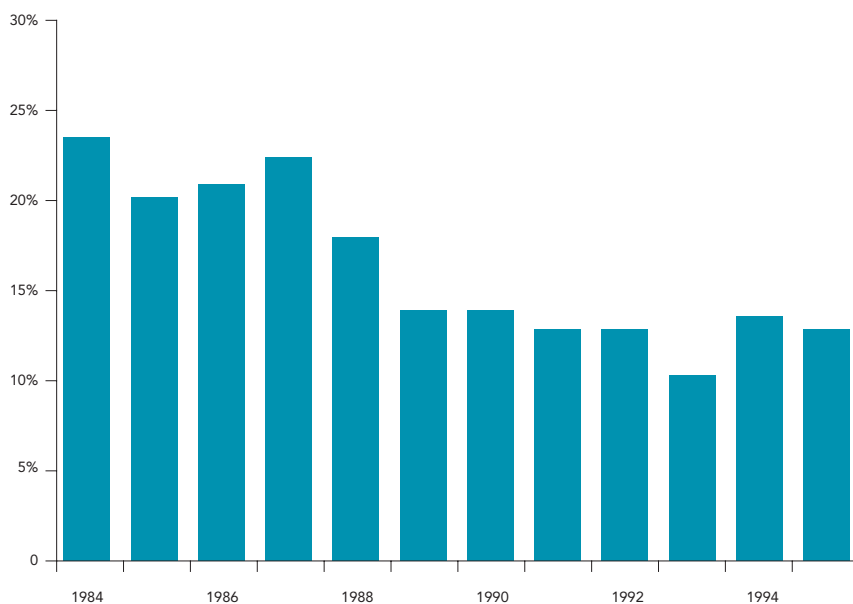

Font: Enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat. Ajuntament de Barcelona.

Taula 1	
Índex de victimització global	%
1983	24,9 (20,8)
1984	24,9 (29,1)
1985	25,5
1986	26,2
1987	25,4
1988	21,6
1989	17,6
1990	18
1991	17,1
1992	17
1993	13,6
1994	18
1995	15,7
1996	14,1

Taula 2	
Índex de victimització consumada %	%
1984	23,3
1985	20,4
1986	20,9
1987	22,3
1988	17,8
1989	13,9
1990	13,6
1991	12,6
1992	13
1993	10,2
1994	13,5
1995	12,9
1996	11,2

Gràfic 2
Evolució de la victimització consumada

Font: Enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat. Ajuntament de Barcelona.

mització, sigui quin sigui el fet (consumat o no), sigui quin sigui el lloc (a Barcelona o fora) i també siguin quines siguin les vegades que han patit alguna experiència d'aquest tipus, per tant no avalua la victimització que hi ha a la ciutat sinó la que pateixen els seus ciutadans.

La victimització global a Barcelona durant l'any 1996 ha estat del 14,1%. A les 1.149 persones que manifesten haver estat víctimes d'algun tipus de victimització els han passat 1.776 fets, per tant la ràtio de multivictimització ha estat d'1,73.

Els primers anys de l'enquesta, el treball de camp es realitzà el mes de maig. Tenint en compte el possible efecte telescopi i que les ponderacions que es realitzaren per resoldre'l podien haver esbiaixat els índexs, en la primera medició a la baixa (20,8%) i en la segona a l'alça (29,1%), s'ha fet una allisada simple dels índexs del dos primers anys per tal de poder analitzar l'evolució de la victimització.

Així, si hom observa l'evolució de la victimització dels ciutadans de Barcelona, comprova com els primers anys de mesurament (1983-1987) abastava un de cada quatre ciutadans, entorn del 25%; els anys 1988 i 1989 té una forta davallada -4 punts cada any- i, a partir de 1989, se situa en la franja del 17-18%. El 1995 i 1996 se situa en el 14-15%.

Per altra banda, si s'observa la tendència de la victimització consumada, és a dir, la que se situa al marge de l'índex o de la sensació d'haver estat víctima d'un fet no observat directament, veiem com aquesta se situa entorn del

Taula 3
Índex de victimització dels quatre indicadors

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Fets contra els vehicles	12,9	11,3	9	9,6	8,1	8,6	7,1	10	8,3	7,6
Fets contra el domicili	4	3,2	2,3	2,2	2	2,2	1,6	1,8	1,8	1,4
Fets contra el comerç	1,2	1,3	0,9	1,1	0,8	1,3	0,8	0,8	0,9	1,2
Fets contra la seguretat personal	10,6	8,6	7	6,9	7,2	6	4,9	6,4	6	5,1

La suma dels quatre indicadors és superior a l'índex global, ja que hi pot haver entrevistats que han estat víctimes de més d'un tipus de delictes.

20% en els primers anys i, a partir de 1988, en el 12-14%.

Per fer operativa aquesta eina d'anàlisi no és suficient conèixer quin és

l'índex de victimització de Barcelona; així, doncs, l'enquesta té la voluntat de conèixer les diferents tipologies delictives que operen sobre les experiències de

victimització i la seva incidència en relació al districte de residència dels entrevistats.

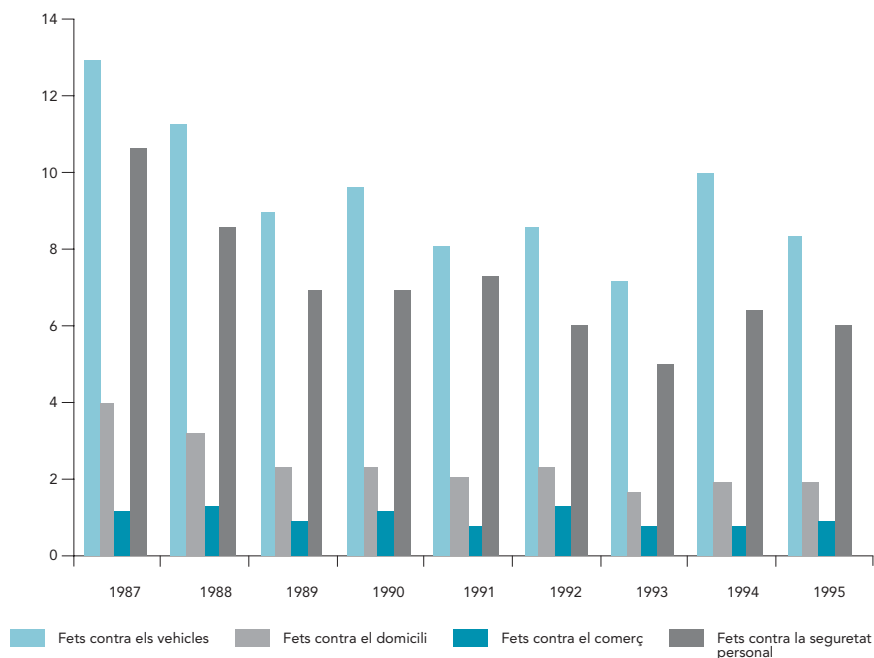
Les característiques sociodemogràfiques de les víctimes

Les possibilitats d'ésser víctima augmenten en funció dels nivells d'ingressos, classe social i situació d'activitat professional; en aquest sentit l'anàlisi de la sèrie 1988-1996 dona força consistència al fet que el segment de població amb més possibilitats d'ésser víctima siguin els homes d'entre 25 i 54 anys. També els joves de menys de 18 anys tenen força possibilitats de ser víctimes; en aquest segment caldria trobar l'explicació en la massiva utilització de la ciutat i en les minses possibilitats de prendre mesures d'autoprotecció.

Les altres delinqüències, els índexs delictius atípics

Les enquestes de victimització estudien, en especial, la delinqüència fàcilment reconeguda pels ciutadans, la con-

Gràfic 3
Evolució de l'índex de victimització dels quatre indicadors

Font: Enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat. Ajuntament de Barcelona.

Taula 4
Índex de victimització segons característiques sociodemogràfiques

	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995*	1996
Ingrés mensual									
Menys de 75.000	14,4	9,9	9	10	8,9	9,8	13,9	13,5	9,7
75.000-150.000	21,7	18,4	19	14,7	16,1	12,1	16,4	15,3	14,3
150.000-225.000	30,8	22,7	21,6	17,1	19,9	15	18,9	17	16,2
225.000-300.000	33,1	25,1	35,2	19,4	22,2	15,3	19,7	19,4	18,1
Més de 300.000	35,7	32,7	29	20,4	22,8	23,7	23,4	22,6	2,3
Classe social									
Alta							20,6	25,1	24
Mitjana-alta							20,9	19,2	17,7
Mitjana							18,5	15,8	15,3
Mitjana-baixa							15,8	14,9	11,9
Baixa							16,1	13,2	9,9
Estat									
Fins a 18 anys								20,2	15
Menys de 25	24,7	20,4	22,2	20	19,4	15,3	17,6	15,9	13,5
25 a 34 anys	28,9	22,8	24,4	22,9	22	17,6	23,2	21,6	20,3
34 a 44 anys	28,5	24,1	24,8	21,1	21,6	14,7	21,1	18,6	15,9
45 a 54 anys	26	19	21,6	19,3	18,5	13,7	19,9	18,4	15,4
55 a 64 anys	16,8	15,8	14,9	14,8	14,5	12,6	17,4	12,9	13,9
65 a 74 anys	11,3	8,3	6,9	8,9	9	8,4	11,2	8,2	7,6
més de 75 anys							9,1	9,3	6,1
Ocupació									
Estudiants							16,2	15,3	
Mestresses de casa							14,6	13,8	
Jubilats							11,6	9,2	
Actius ocupats							23,4	20,2	
Actius en atur							19,8	15,8	
Situació professional									
Empresaris							30,2	25,1	
Professionals liberals							23,9	14,4	
Tècnics							27,4	15,7	
Administratius							20,8	16,7	
Treballadors qualificats								19,9	
Treballadors no qualificats							21,4	15,9	
Sexe									
Homes	24,2	19,3	18,6	18,5	18,2	14,7	19,4	16,8	15,1
Dones	19,4	16	17,4	15,9	16,1	12,6	16,8	14,8	13,1
Índex global	21,6	17,6	18	17,1	17	13,6	18	15,7	14,1

El 1995 s'han equilibrat els segments d'ingrés mensual (<100.000, de 100 a 200.000, de 200 a 300.000, de 300 a 400.000 i més de 400.000 pessetes), mantenint els cinc segments.

vencional: els fets contra les persones, contra el domicili, contra els vehicles, etc. No obstant això, hi ha una altra delinqüència que, tot i afectar socialment un nombre més gran de ciutadans no és tan present en la percepció de la gent. En aquest sentit, en els dos darrers mesuraments hem intentat aproximar-nos al que podríem anomenar delinqüència atípica construint uns índexs sobre aquesta.

Aquests índexs intenten avaluar l'impacte d'agressions que poc a poc els ciutadans van incorporant en la seva preocupació per la seguretat: tenen a veure amb el que hom podria identificar com agressions a les relacions quotidianes.

En aquest sentit s'ha demanat als entrevistats si han patit alguna experiència d'aquest tipus i si quan la van viure la van considerar delictiva, i han avaluat el seu caràcter delictiu en una escala d'1 a 9 (taula 5).

A partir d'aquestes informacions s'ha construït l'índex delictiu atípic de les agressions a les relacions quotidianes a partir de les respostes de les persones que han vist o viscut situacions d'aquestes característiques i que les han avaluat en la franja alta del 7-8-9. És, doncs, el percentatge de persones que han considerat aquestes situacions com a delictives.

Si analitzem el sentiment de victimització d'aquesta delinqüència no convencional veiem que les dones es consideren més víctimes que els homes en totes les situacions a excepció dels accidents de circulació. L'impacte d'aquesta

Taula 5
Freqüències i percepció de delictes de les agressions a les relacions socials

	Absoluts	%	Mitjana de vegades	Avaluació caràcter delictiu	Respostes 7-8-9
Ha vist nois pintant grafitis	1.736	23,9	2,76	4,94	34,3 %
S'ha topat amb algun grup de joves que li ha fet por	1.613	22,2	2,84	5,30	39,6 %
Li han venut un producte caducat o en mal estat	955	13,1	1,95	4,77	33,6 %
Ha estat insultat o molestat per algú begut a drogat	899	12,4	2,65	4,50	28,7 %
Li han demanat diners de mala manera	839	11,5	2,40	5,10	34,9 %
Pensa que ha estat víctima d'alguna estafa	700	9,6	1,72	5,85	48,4 %
Ha vist com algú maltractava un nen	438	6	2,7	7,19	71,0 %
Ha estat víctima d'un accident de circulació	400	5,5	1,7	3,00	17,2 %
S'ha espantat o empipat davant algun immigrant	281	3,9	2,5	4,86	35,2 %

Taula 6
Índex delictiu atípic de les agressions a les relacions quotidianes

	1994	1995	1996
S'ha topat amb algun grup de joves que li ha fet por	9,1	8,7	7,8
Ha vist nois pintant grafitis	9,1	8,1	6,6
Pensa que ha estat víctima d'alguna estafa	5,3	4,6	4,5
Li han venut un producte caducat o en mal estat	4,2	4,4	3,6
Ha vist com algú maltractava un nen	5,5	4,2	4
Li han demanat diners amb mals modes	4,2	4	4,1
Ha estat insultat o molestat per algú begut o drogat	3,3	3,5	3,7
S'ha espantat o empipat davant algun immigrant	1,3	1,3	1,3
Ha estat víctima d'un accident de circulació	1	0,9	1,2

Taula 7
Índex delictiu atípic

	Avaluacions mitjanes	Índexs 7-8-9	Només 9
Corrupció d'alguns polítics	7,79	82	59,2
Fabriques que contaminen	7,75	83,1	51,2
Fraus econòmics i financers	7,24	74,6	44,9
Trampes per no pagar impostos	6,28	58,5	29,6

victimització, en especial la que té un component d'agressivitat, és molt fort en els joves, en especial els de menys de 18 anys (31,8% en la primera situació de la taula anterior); a mesura que augmenta l'edat, minva aquest sentiment.

Un altre àmbit delictiu que no és percebut com a tal per la gent és el que es coneix com "delicte de coll blanc". En

aquest sentit, en el darrer mesurament s'ha intentat una aproximació a aquest àmbit mitjançant la presentació als entrevistats ("li presentem alguns fets delictius i voldríem saber si vostè se'n sent víctima") de quatre situacions: la gent que fa trampa per no pagar impostos, les fàbriques que contaminen per estalviar-se depuradores, els fraus

econòmics i financers d'alguns empresaris, i la corrupció d'alguns polítics.

Per evitar un tractament dicotòmic s'ha demanat als entrevistats que responguin en una escala d'1 a 9, cosa que ens permet obtenir una mitjana i també l'índex delictiu atípic.

Quan la víctima és la societat, les dones també se senten més víctimes que els homes; i els adults (entre 35 i 55 anys), més que els joves i els vells. Pel que fa al nivell de renda, les capes mitjanes són les que es consideren més victimitzades per aquestes tipologies, així mateix, com més estudis es tenen, més consciència d'ésser víctima d'aquests delictes socials, excepte en la situació "de fer trampes per no pagar impostos".

El cost de la delinqüència

Un dels factors que incideixen en la percepció que els ciutadans tenen de la seva relació amb l'entorn és el referit al cost que consideren que els ha reportat el fet de ser víctimes d'un acte delictiu. En aquest sentit l'enquesta s'acosta a l'ava-

Taula 8
Record de la victimització

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Victimització global	20,8	29,1	25,5	26,2	25,4	21,6	17,6	18	17,1	17	13,6	18	15,8	14,1
Record	15,7	18,2	18,5	20,2	12,8	10,4	7,6	9	6,4	6,8	6,9	8,2	7	6
Índex de record	75,4	62,5	72,5	77,1	50,4	48,2	43,2	50	37,5	39,9	50,8	45,5	44,3	42,8

Taula 9
Cost econòmic de la victimització

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Vehicles	65.653	67.718	57.085	67.266	71.641	103.470	100.917
Domicilis	285.646	253.941	397.871	592.853	540.016	301.010	663.561
Comerç	139.340	54.905	170.178	95.601	184.177	172.940	103.364
Seg. personal	18.964	17.683	24.549	25.741	25.513	22.230	31.406

Taula 10
Índex de denúncia

1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
27,7	27,8	26,1	28,7	33,8	37	39,7	37	41,2	44,2	40,1	40,5	42

luació del cost des de tres paràmetres: per una banda, el record que deixa en les víctimes l'experiència viscuda, per l'altra, el cost psicològic i, per últim, les repercussions econòmiques del fet delictiu.

La mesura del record estableix el percentatge d'entrevistats que de forma espontània recorden que han estat víctimes d'un delictu en relació al total de persones victimitzades; en aquest sentit, un 44,3% dels entrevistats que han estat víctimes ho recorden. Més de la meitat de les víctimes han oblidat la seva experiència.

Els fets més recordats són els que tenen a veure amb la seguretat personal, l'índex de record és del 77,8%; els fets contra el domicili tenen un índex de record del 34,2%; els fets contra el

comerç, del 20,9%, i els fets contra els vehicles són els menys recordats, amb un índex del 17,9%.

El segon indicador que analitzem és el que fa referència a l'impacte psicològic que la víctima declara que ha tingut; en aquest sentit cal dir que aquest cost emocional de la delinqüència cal analitzar-lo des de la seva perspectiva qualitativa i quantitativa. En aquest sentit l'enquesta tan sols aborda la segona perspectiva, és a dir, la quantitativa, demanant als entrevistats que avaluin en una escala 1 a 9 el cost emocional que creuen haver patit amb l'experiència de victimització.

En l'anàlisi d'aquest indicador observem algunes diferències en relació al record; així veiem com els fets que més

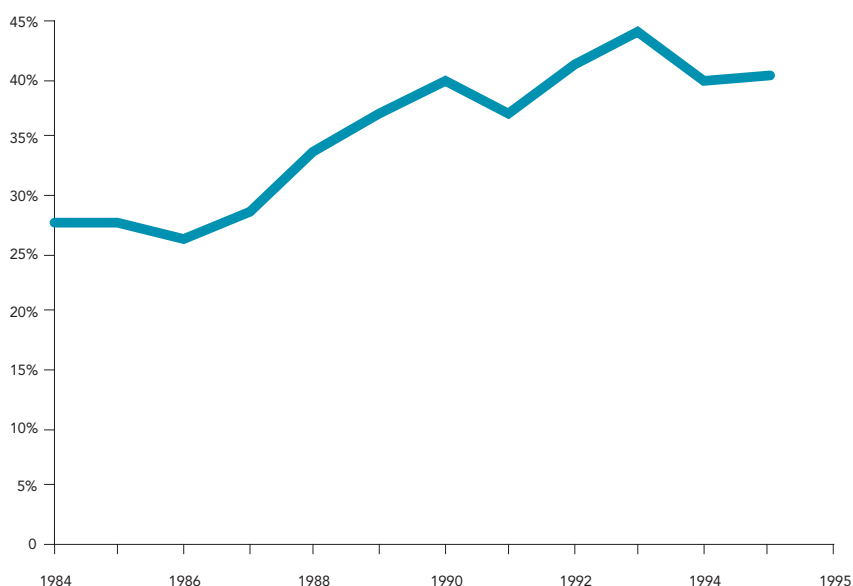
cost emocional tenen són els referits a la violació del domicili, amb una puntuació de 6,13; els fets contra la seguretat personal tenen una puntuació de 5,75; contra el comerç, 5; i contra els vehicles, 4,77. No obstant això, si analitzem els impactes en relació als divuit fets que analitza l'enquesta veiem com en les agressions contra el que és més personal la gradació s'aclareix; així, les agressions sexuals tenen la màxima puntuació d'impacte (7,67), seguides del robatori en el domicili (6,89) i de l'atracament (6,35). El següent impacte emocional més fort és el referit al robatori de la moto (5,86), cosa que ens podria indicar l'especial relació que hom té, en especial els joves, amb aquest vehicle.

L'indicador de cost econòmic és una dada, en moltes ocasions, opaca o distorsionada a l'alça o a la baixa. En aquest sentit cal avaluar-la amb la necessària cautela, no obstant això l'enquesta intenta una aproximació fent la pregunta: "En quant valora el que li van robar?". L'indicador és el cost econòmic mitjà de les respostes.

La denúncia

L'acte de la denúncia, a banda del seu caràcter instrumental de restitució

Gràfic 4
Evolució de la denúncia

Font: Enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat. Ajuntament de Barcelona.

dels béns manlevats, ja siguin materials o afectius, té un fort component de confiança en el sistema de justícia penal. En aquest sentit l'evolució de l'acte de denúncia ha evolucionat a l'alça fins a 1993 i s'ha situat, en els darrers mesuraments en un 40%.

La victimització als districtes

El major percentatge de víctimes es dona entre els veïns dels districtes centrals i de rendes altes. Algunes variables a tenir en compte per explicar l'evolució dels índexs de victimització als districtes, al llarg de la sèrie, són l'autoprotecció, el processos de transformació sociourbanística i les noves centralitats de la ciutat.

Podríem categoritzar els districtes en tres grups: el primer, amb els districtes centrals i/o de rendes altes (Ciutat Vella -el més clarament central encara que amb rendes baixes-, l'Eixample -l'altre districte central per excel·lència-

Taula 11
Índex de victimització als districtes

	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Ciutat Vella	19,8	29	23,9	29,9	25,9	22,4	19,2	20,2	17,9	16,5	14	18,9	18,5	16,6
L'Eixample	23,8	33,3	27,2	31,5	29,1	22	18,7	19,6	18,9	17,4	14	19,9	15,9	15
Sants-Montjuïc	11,5	23,8	23,2	27,5	20,8	21	16,1	14,3	18,7	15,9	13,6	16,8	17,1	14,6
Les Corts	30,3	37,8	32,5	30,4	28,9	25,1	14,9	14,5	23,1	15,7	20,4	15	16,8	12,6
Sarrià-St.Gervasi	32,9	38,6	36	31,1	32,2	29,5	22,3	19,8	23	21,3	17,2	17,9	17,1	15,7
Gràcia	26	29,1	26,5	22,4	23,5	19,2	14,9	18,1	14,4	18,2	13,3	15,5	11,8	11,5
Horta-Guinardó	19,3	27,9	24,7	20,9	27,9	20,9	16,6	21	14,3	12,3	11,5	16,3	11,9	13,8
Nou Barris	19,7	20,5	21,1	23,1	21,9	20,2	18,9	15,7	15,2	16,1	11	17,7	16,6	13,2
Sant Andreu	17,3	28	21,3	21,3	25,3	19,3	19,4	16,1	18,3	17,4	11	17,7	14,1	12,6
Sant Martí	17,4	27,2	22,8	23,2	20,1	18,3	15,1	18,8	10,7	19	13,6	19,8	17,4	14,2
Barcelona	20,8	29,1	25,5	26,2	25,4	21,6	17,6	18	17,1	17	13,6	17,8	15,7	14,1

Taula 12
Índex de localització

	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Ciutat Vella	36,5	40	25,1	26,5	27,6	24,4	31,3	27,1
L'Eixample	15,5	16,5	18,4	19,3	15,9	21	20,8	18,5
Sants-Montjuïc	13,1	13,6	13,6	14,9	11,8	14,5	14,1	12,2
Les Corts	12,4	15	19,6	14,8	15,8	14,4	16,6	15
Sarrà-St.Gervasi	16,4	13,5	15,5	18,5	13,5	15,5	16,8	14
Gràcia	13,5	14,1	10,6	16,2	13,5	12	11,3	10,6
Horta-Guinardó	12,4	14,6	9,6	11,4	8,9	12	10,4	12,1
Nou Barris	9,3	11,9	9,7	12,4	9,6	14,3	12,5	8,5
Sant Andreu	14,1	18,4	11,2	14,3	5,8	13,7	12,5	12,2
Sant Martí	12,4	14	7,7	17	11,6	15,3	16,3	12,4
Barcelona	14,8	16,8	13,7	16,3	13,4	16,3	15,8	14,2

Taula 13
Índex de victimització global de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

	1992	1993	1994	1995
Barcelona	17	13,6	18	15,8
L'Hospitalet	14,3	13,8	14,6	13,2
Badalona	21,5	17,5	16,8	16,9
Sta. Coloma	10,5	12,3	12,8	12,5
Cornellà	9,6	8,9	14,3	11,5
El Prat	12,3	14,2	17,4	15
Sant Boi	15,3	14,1	13,2	11,1
Cerdanyola	16,6	16,5	11,6	8,5
Ciutats de 25 a 50.000 h.	14,4	13,6	14,8	14,9
Ciutats de menys de 25.000 h.	14,3	10,7	12,1	11,1
Conjunt AMB	16	13,7	16,4	14,8

i les Corts i Sarrià-Sant Gervasi, amb les rendes més altes de la ciutat) el segon, format pels districtes amb més dificultats d'accés i certament segregats fins a les darreres transformacions i amb rendes mitjanes i baixes (Horta Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu i Sant Martí - aquest s'està situant en els darrers anys en el tercer grup-) i el tercer, format pels districtes de Gràcia i Sants-Montjuïc.

Cal subratllar també l'homogeneïtzació que està tenint la victimització a la

ciutat de Barcelona; en aquest sentit, si el primer any (1983) la diferència entre el districte més victimitzat i el menys era de 21,4 punts, el 1996 aquesta diferència ha estat de 5,1 punts.

Els fets als districtes

El 94,9% dels fets delictius que manifesten els entrevistats els han patit han passat a Barcelona; per altra banda, el 77% dels fets delictius han passat al districte de residència.

A l'Eixample han passat el 20% de tots els fets delictius que manifesten els entrevistats; a Sant Martí, el 12,3%, i a Ciutat Vella, el 11,3%; a Sants Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi i Nou Barris, entorn del 8%; a Horta-Guinardó i Sant Andreu, entorn del 6%; i a les Corts i Gràcia, el 5%.

Per tal de donar força explicativa a aquestes dades, l'equip ha dissenyat l'índex de localització, que relaciona els fets que hi passen amb variables objectives del districte. En concret, i com que la mostra és proporcional a la població, s'ha realitzat posant en relació el nombre d'entrevistes amb el nombre de fets que han passat. L'anàlisi que se'n desprèn permet observar nítidament la racionalitat amb què opera l'activitat delictiva en els districtes centrals (anonimat, oportunitat, aglomeració) i en els de rendes altes (rendibilitat).

Algunes dades de victimització de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

A partir de 1989, l'enquesta de victimització i opinió sobre la seguretat es va estendre, mitjançant conveni amb la Mancomunitat de Municipis, als municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) sota el mateixos criteris metodològics i utilitzant el mateix qüestionari.

La mostra ha estat de 12.830 entrevistes, incloses les 7.276 fetes a Barcelona. La distribució a la resta de l'AMB ha estat:

Si analitzem l'evolució de la victimització veiem com l'índex més alt es

Besòs	1.625
Badalona	891
Sta. Coloma	549
Vallès	594
Llobregat nord	2.112
L'Hospitalet	1.164
Llobregat sud	1.223

dóna a la ciutat de Badalona (la més autònoma, de les tres ciutats grans, del centre de la connurbació); de la mateixa forma veiem com l'Hospitalet i Santa Coloma tenen uns índexs per sota dels de la ciutat de Barcelona. Podríem dir que el mateix que succeeix a Barcelona amb els districtes centrals passa a

l'AMB, el districte central de l'àrea -Barcelona- atreu l'activitat delictiva ja que aquesta utilitza paràmetres de rendibilitat i cost (taula 13).

Del total de fets ocorreguts als entrevistats, un 64,29% succeeixen a Barcelona, un 31,82% a la resta de l'Àrea, i el 3,89% a d'altres llocs. 🔑